

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 37 กำหนดไว้ว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการนับถือศาสนา หนิกายของศาสนาหรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนบัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมความเชื่อถือของตน เพื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ ต่อหน้าที่ของพลเมือง และไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 มาตรา 6 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ซึ่งสอดคล้องกับคำสั่งสอนของศาสนาอิสลามที่กำหนดให้มุสลิมทุกคนหมั่นแสวงหาความรู้ ดังปรากฏในอัล-หะดีษ ความว่า “การศึกษาเป็นสิ่งบังคับสำหรับมุสลิมทุกคน” “ท่านทั้งหลายจงแสวงหาความรู้ตั้งแต่อายุในเปลจนกระทั่งถึงหลุมฝังศพ” ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาตนตามแนวทางของอิสลาม ให้เป็นคนดี มีปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยให้นักเรียนได้เรียนศาสนาที่ตนนับถือ ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาให้กับนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค มีความรู้ ความเข้าใจ ยึดมั่น ศรัทธา และปฏิบัติตนตามหลักการศาสนาที่ตนนับถือ

การจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์นั้น ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยเฉพาะสถานศึกษาบางพื้นที่ในชุมชนที่มีผู้นับถือศาสนาอิสลามอยู่จำนวนมาก เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้บุตรหลานได้เรียนรู้ศาสนาที่เข้มข้น ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีนโยบายจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและอัตลักษณ์ของชุมชนอย่างแท้จริง โดยให้โรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาใน 10 เขตพื้นที่การศึกษา คือ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสงขลา เขต 3 นำร่องเปิดสอนอิสลามศึกษาแบบเข้มข้นที่เน้นทั้งวิชาสามัญควบคู่วิชาศาสนา เมื่อปีการศึกษา 2549 จำนวน 142 แห่ง และขยายเพิ่มในปีการศึกษา 2551 จำนวน 132 แห่ง ซึ่งเมื่อผู้เรียนจบหลักสูตรจะได้รับวุฒิทางการศึกษาทั้งด้านสามัญและด้านศาสนาด้วย

โรงเรียนบ้านจะแนะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส 3 จึงได้จัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม ตามความต้องการของชุมชนนี้ขึ้น นำร่องจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547-2551 เป็นโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐ ในปีการศึกษา 2552 จากปัญหาและการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้มดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านจะแนะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 ในประเด็น 1) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม และ 2) ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม ผลการวิจัยจะได้เสนอการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านจะแนะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางและพัฒนากิจการศึกษอิสลามศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านจะแนะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3
2. เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านจะแนะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3

คำถามของการวิจัย

1. การจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านจะแนะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 มีรูปแบบอย่างไร
2. การจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านจะแนะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 มีผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบรูปแบบการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านจะแนะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3
2. ทราบผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านจะแนะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3
3. นำผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านจะแนะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 ไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้มต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษารูปแบบและการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้มข้นกรณีศึกษา โรงเรียนบ้านจะแนะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 ในด้าน

1) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้มข้น

- 1.1 การจัดหลักสูตร
- 1.2 การจัดเวลาเรียน
- 1.3 การจัดครูเข้าสอน
- 1.4 การจัดชั้นเรียน
- 1.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.6 การวัดและประเมินผล

2) ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้มข้น

- 2.1 ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน
- 2.2 ผลที่เกิดขึ้นกับครูและผู้บริหาร
- 2.3 ผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน
- 2.4 ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชน

2. กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ได้เลือกแบบเจาะจง มีจำนวน 48 คน ประกอบด้วย ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 20 คน ครูผู้สอนอิสลามศึกษา จำนวน 13 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้มข้น หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา มีองค์ประกอบ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดเวลาเรียน ด้านการจัดครูเข้าสอน ด้านการจัดชั้นเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

2. ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้มข้น หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นหรือผลสำเร็จของการจัดเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้มข้น ต่อผู้เรียน ครู ผู้บริหาร โรงเรียน และชุมชน

3. ครูผู้สอนอิสลามศึกษา หมายถึง ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่สอนกลุ่มสาระอิสลามศึกษา โรงเรียนบ้านจะแนะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3

4. กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านจะแนะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3

5. **ผู้ปกครองนักเรียน** หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียนที่จบระดับอิสลามศึกษาตอนต้น (อับตาดายยะฮฺ) หรือจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านจะแนะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3

6. **ภาษามลายูถิ่นปัตตานี** หมายถึง ภาษามลายูถิ่นที่ชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่ใช้พูดกันในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เขียนเป็นอักษรยาวี (حروف جاوي) ซึ่งอักษรที่ใช้เขียนภาษามลายูโดยได้ดัดแปลงจากอักษรอาหรับ (อารบิก) เช่น **بنين!** แปลว่า วันจันทร์

7. **โรงเรียนบ้านจะแนะ** หมายถึง โรงเรียนนาร่องจัดการเรียนการสอนอิสลามแบบเข้ม ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547-2550 และเป็นโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ในโรงเรียนของรัฐ ปีการศึกษา 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 ตำบลจะแนะ อำเภोजะแนะ จังหวัดนราธิวาส

Prince of Songkla University
Pattani Campus